

Sygn. akt II CZ 64/09

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku J.S.

przy uczestnictwie K.S., S.S., J.B., T.B., P.B., F.B., Z.B. i Miasta Ł.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 3 grudnia 2009 r.,

zażalenia uczestnika postępowania F.B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 24 czerwca 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił, jako nieopłaconą, skargę kasacyjną uczestnika postępowania - F.B., wniesioną od postanowienia tego Sądu wydanego w dniu 20 stycznia 2009 roku.

W motywach postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że wniesiona przez ustanowionego z urzędu pełnomocnika skarga kasacyjna nie była opłacona, a tym samym, stosownie do przepisu art. 398⁶ § 2 k.p.c., podlega ona odrzuceniu. Zaznaczył również, powołując się na uchwałę siedmiu sędziów SN z dnia 5 czerwca 2008 r. sygn. akt III CZP 142/07, publ. OSNC 2009, nr 11, poz. 122, że mimo iż uczestnik korzystał w postępowaniu przed sądem I i II instancji z instytucji zwolnienia od kosztów sądowych w całości, to zwolnienie takie, udzielone w toku postępowania przed sądami powszechnymi, nie obejmuje postępowania kasacyjnego.

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie. Podniósł, że Sąd Okręgowy błędnie zaniechał rozpoznania wniesionego przez uczestnika wniosku o zwolnienie go od kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej orzekając wyłącznie w przedmiocie przyznania mu pełnomocnika z urzędu.

Zaznaczył również, że przepisy k.p.c. nie przewidują możliwości ustanowienia pełnomocnika z urzędu bez uprzedniego zwolnienia strony od kosztów sądowych, a tym samym wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zawiera w sobie *implicite* żądanie zwolnienia od kosztów sądowych. W konsekwencji „nieporadnie sformułowane pismo” skarżącego zawierające żądanie ustanowienia pełnomocnika z urzędu - w jego ocenie - powinno być potraktowane przez Sąd Okręgowy jako wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie adwokata z urzędu.

W konkluzji zażalenia skarżący wniósł o uchylenie w całości postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c. nie opłacenie lub nienależyte opłacenie skargi kasacyjnej stanowi podstawę do jej odrzucenia przez sąd drugiej instancji. Wniesiona przez skarżącego skarga kasacyjna nie była opłacona, a zatem słusznie została odrzucona.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że nie ma racji pełnomocnik skarżącego podnosząc, iż Sąd Okręgowy, mimo zgłaszanych wniosków, nie orzekł w przedmiocie zwolnienia F.B. od kosztów postępowania kasacyjnego. Analiza akt sprawy wskazuje bowiem, że skarżący nie złożył stosownego wniosku, a zatem Sąd Okręgowy, związany żądaniem strony ograniczającym się wyłącznie do ustanowienia pełnomocnika z urzędu (k. 970 i k. 974 akt), prawidłowo nie orzekł przedmiocie zwolnienia od kosztów postępowania kasacyjnego.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.p.c. warunkiem ustanowienia dla strony przez sąd pełnomocnika z urzędu jest złożenie przez nią stosownego wniosku, sąd bowiem nie może uczynić tego z urzędu (por. m.in. postanowienie SN z dnia 15 listopada 1967 r., sygn. akt III PRN 73/67, publ. NP. 1968, nr 9, s. 1377; wyrok SN z dnia 6 listopada 1996, sygn. akt II UKN 7/96, publ. OSNAPiUS 1997, nr 11, poz. 200; wyrok SN z dnia 16 grudnia 1997 r., sygn. akt II UKN 404/97, publ. OSNAPiUS 1998, nr 21, poz. 641). Tym samym, brak złożonego przez skarżącego wniosku o zwolnienie go od kosztów postępowania kasacyjnego wyłączał możliwość orzekania przez Sąd w tym przedmiocie.

Nie ma również racji skarżący podnosząc, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu, ze względu na treść art. 117 § 1 k.p.c., wymagało od sądu uprzedniego zwolnienia skarżącego od kosztów sądowych. Skarżący pomija bowiem okoliczność, że w następstwie wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 czerwca 2008 roku, sygn. akt P 37/07, publ. OTK-A 2008, nr 5, poz. 80 nastąpiła zmiana treści art. 117 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w brzmieniu obowiązującym po dniu wejścia w życie przywołanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, tj. po dniu 26 czerwca 2008 r., mającym zastosowanie w przedmiotowym stanie faktycznym, warunkiem ustanowienia przez sąd pełnomocnika z urzędu nie jest uprzednie zwolnienie strony od kosztów postępowania w całości lub w części.

Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ k.p.c. postanowił jak w sentencji.